

Dějepisná olympiáda
51. ročník, 2021/2022
Ústřední kolo – zadání II. kategorie

přidělené soutěžní číslo	body celkem

Jméno a příjmení:

Tematické zaměření ročníku: „**Šlechta v proměnách času**“.

Důležité upozornění – u každé otázky je rámeček, který uvádí maximální počet bodů za otázku, do prázdného políčka se pak doplní získaný počet bodů. Celkem je možné získat **100 bodů**.

Úkol č. 1

A. Prohlédněte si portréty čtyř šlechticů a chronologicky je za sebe seřad'te podle toho, jak jsou vyobrazeni, od nejstaršího portrétu po nejmladší.

1) kníže Klemens Václav Metternich

2) hrabě František Antonín Špork

3) kníže František Antonín
z Thunu a Hohensteina

4) kníže Jan Adolf II. ze Schwarzenbergu

Správné řazení: _____

1	
---	--

B. K tvrzením, která se týkají těchto portrétů, přiřaďte ANO (souhlasím s tvrzením), nebo NE (nesouhlasím)

1. Na třech portrétech má šlechtic Řád zlatého rouna.	ANO	NE
2. Všichni čtyři jsou v uniformě.	ANO	NE
3. Jeden ze šlechticů má na portrétu monokl.	ANO	NE
4. Jeden ze šlechticů má na hlavě paruku.	ANO	NE
5. Jeden z nich má po boku meč.	ANO	NE
6. Dva mají na portrétu licousy.	ANO	NE
7. Na jednom portrétu je vyobrazen kalamář.	ANO	NE
8. Na dvou portrétech je připomenuto šlechticovo sídlo.	ANO	NE
9. Na všech obrazech je zachycena nějaká drapérie.	ANO	NE
10. Všichni muži se lehce usmívají.	ANO	NE

10	
----	--

Úkol č. 2

Pohled na vlastnosti, které definují šlechtu, se v průběhu doby měnil. Rozhodněte, které výroky o šlechtě více zapadají do vnímání baroka (zakroužkujte B), které do doby osvícenství (zakroužkujte O) a které zapadají do obou období (zakroužkujte B i O).

a) Šlechtic se podílí na filozofické tvorbě ve prospěch obecného dobra.	B O
b) Šlechtic je ten, který neustále projevuje své ctnosti.	B O
c) Chování šlechtice je ovlivněno jeho předky, on sám zavazuje své potomky.	B O
d) Šlechtic je některými ekonomy vnímán jako zátěž pro stát.	B O
e) Šlechta představuje morální kotvu společnosti.	B O
f) Šlechtic je zbožný obránce víry.	B O
g) Šlechtic je především vzdělaný člověk.	B O
h) Šlechtic podporuje rozvoj vědy a umění.	B O

4	
---	--

Úkol č. 3

Po napoleonských válkách se řešilo nové uspořádání Evropy. Tento proces je označován jako Vídeňský kongres nebo také jako tančící kongres. Odpovězte na otázky, které se jej týkají.

- A. Během kongresu bylo ve Vídni pořádáno nespočet plesů. Zakroužkujte šaty, které by si na jeden z plesů nejspíše oblékla urozená dáma.
(Obrázky jsou na následující stránce.)**

a)

b)

c)

d)

1	
---	--

A. V době kongresu začal být ve Vídni oblíbený zcela nový typ tance. Napište, o který tanec se jedná.

1	
---	--

B. Ne všude se ale nový tanec líbil hned. Prohlédněte si karikaturu z Anglie a odhadněte, proč jeho přijetí mohlo trvat déle. Správně je jedna možnost.

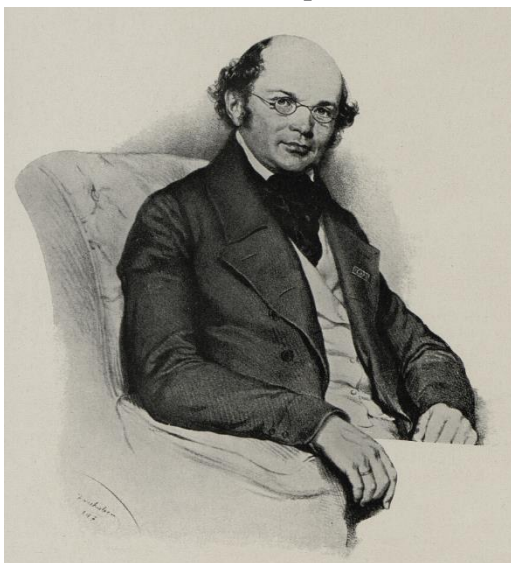

- a) Tanec, oproti starším tancům, vyžaduje těsné párové držení, což zviditelňuje případné proporcionální rozdíly tanečních párů.
- b) Tanec se, oproti starším tancům, tančí ve stylu country, a proto u něj tanečníci často mohou vypadat komicky.
- c) Tanec byl zprvu, oproti starším tancům, určen jen pro šlechtu, ostatní za jeho tančení dostávali vysoké pokuty.
- d) Tanec se, oproti starším tancům, může tancovat pouze s pokrývkou hlavy. Ta se ale během tance často komicky natřásá.

1	
---	--

Úkol č. 4

A. Prohlédněte si muže na portrétu a zakroužkujte k němu správnou charakteristiku:

- a) Nejříve jsem byl účetním a obchodním cestujícím pro obchodní firmy ve Vídni a v Hamburku. Usadil jsem se trvale v Karlových Varech. Pronajal jsem si expedici městské minerální vody. V obci Kyselka jsem si pronajal i expedici z tamějšího léčivého pramene a zavedl jsem skleněné lahve s etiketou namísto původních keramických. Získal jsem i minerální rašeliniště u Františkových Lázní a nabízel jsem rašelinový a železný louh a rašelinovou sůl.
- b) Obchodoval jsem s uhlím, obilím a sádrrou. Začal jsem také skupovat doly na Ostravsku. Spolu s mladším bratrem jsme se stali největšími dodavateli uhlí v habsburské monarchii. Uzavřeli jsme smlouvy na dopravu uhlí se Společností severní dráhy císaře Ferdinanda a se Společností rakouských státních drah. Ve Vídni-Floridsdorfu jsme vlastnili továrnu na výrobu lokomotiv. Pro své zaměstnance jsme stavěli byty, ubytovny, školky, školy, zotavovny. Pojišťovali jsme je na stáří a pro případ úrazu.
- c) Jsem významný podnikatel a mecenáš. Stal jsem se loďmistrem a věnoval jsem se dopravě soli po Vltavě až do Prahy. Stavěl jsem vodní díla na Vltavě a Labi. Investoval jsem i do koněspřežné dráhy z Lince do Českých Budějovic. Moje stavební firma vybudovala Řetězový most císaře Františka I. v Praze, Státní nádraží (*dnes Masarykovo*) v Praze, železniční tratě a mosty. Věnoval jsem se i paroplavbě a spustil jsem na hladinu Vltavy kolesový parník Bohemia.

1	
---	--

B. Jak se tento muž jmenuje? Napište celé jeho jméno. V _____ L _____ s _____

3	
---	--

C. Který z obrázků níže se vztahuje k povaze činnosti našeho muže?
Zakroužkujte ho.

1

3

2

2	
---	--

D. Náš muž je všeobecně známý. Označte výroky o něm, které jsou pravdivé.

- a) Jeho syn měl stejné křestní jméno.
- b) V rodných Českých Budějovicích mu postavili pomník, který ale byl po druhé světové válce stržen a nikdy nebyl obnoven.
- c) V mládí podnikl cestu na voru a na lodi do Hamburku, aby dokonale poznal tok Vltavy a Labe.
- d) Každý den rozdělával osobně práci v pět hodin ráno.
- e) Stavěl také českou severní dráhu, Ústecko-teplickou dráhu, či trať Plzeň – Železná Ruda.
- f) Kromě jednoho syna měl také dvě dcery.

4	
---	--

Úkol č. 5

Obraz znázorňuje knížete Karla II. ze Schwarzenbergu (1820–1858), který se za vojenské zásluhy stal v roce 1849 guvernérem v Lombardii a v roce 1851 guvernérem v Sedmíhradsku. Obraz si pozorně prohlédněte a odpovězte na následující otázky.

A. Napište název země, jako jejíž guvernér je Karel II. na obraze zpodobněn.

2	
---	--

B. Určete časové rozmezí, ve kterém mohl obraz vzniknout.

1	
---	--

C. Z navržených možností šipek v obrázku (a–i) vyberte čtyři, které poukazují na Karlovu vojenskou kariéru a dvě jiné, které ukazují na jeho vysoké postavení šlechtice u habsburského dvora.

Vojenská kariéra:

Postavení šlechtice:

6	
---	--

D. Které české slovo by nejlépe vystihlo slovo guvernér?

- a) velvyslanec
- b) místodržící
- c) poddaný
- d) vazal

1	
---	--

Úkol č. 6

Přečtěte si následující text. Rozhodněte o každém z tvrzení pod textem, zda z textu vyplývá (zakroužkujte ANO), či nikoliv (zakroužkujte NE).

„U jednotlivých příslušníků sekundogenitury (schwarzenberské) je zřetelný posun od důrazu na historické právo, který kulminuje v 70. letech 19. století v politické kariéře Karla III., k hledání novějšího politického vyjádření při zachování konzervativních kořenů politického myšlení u jeho syna Karla IV., až k pokusům o zařazení se do moderně koncipované národní společnosti u Karla V.“

- a) Všichni příslušníci schwarzenberské sekundogenitury byli zastánci konzervativismu.
ANO – NE
- b) Někteří příslušníci této schwarzenberské větve byli monarchisté.
ANO – NE
- c) V textu uvedení členové schwarzenberského rodu sympatizovali s bohemismem.
ANO – NE
- d) Někteří Schwarzenbergové byli podle autora textu nakloněni k prosazování nacionalismu.
ANO – NE

4	
---	--

Úkol č. 7

Přečtěte si úryvek kramářské písně a odpovězte na následující otázky.

<i>Tam u Králového Hradce, litaly tam koule prudce z kanónů a flintiček do ubohých lidiček.</i>	<i>První kartáč, můj ty smutku, vjel mu hubou do žaludku, on však honem ho vyndal a už zase střílel dál.</i>
<i>R: A u kanónu stál a pořád ládo-, ládo-, ládo-, u kanónu stál a furt jen ládoval. (opakuje se po každé sloce)</i>	<i>... Vtom jeden prajzskej frajvilik šrapnelem hlavu mu ufík; ač už na to neviděl, na Prajzy přeci střílel.</i>
<i>... Vzdor hroznému dešti kulek feuwerwerker Franz Jabůrek s luntem u kanónu stál a pánvičku pucoval.</i>	<i>... Když však pum a kulek více trefilo ho do munice, tu se teprv toho lek a s kanónem pryč utek.</i>
<i>... A už střílel jako blázen, Prajzi měli horkou lázeň; celej rozbil regiment, Jabůrek, ten saprment.</i>	<i>A že zachránil ten kánon, do šlechtického stavu on povýšen za ten skutek, Edler von den Jabůrek.</i>
<i>... A hned prajzští kanonýři na Jabůrka všichni míří, každý chce ho trefiti, princi se zavděčiti.</i>	<i>Děj mu Pán Bůh věčnou slávu, "von" má, ale nemá hlavu; nedělá si z toho nic, bezhlavých "von" je prej víc.</i>

A. Napište název bitvy, kterou píseň popisuje. _____

1	
---	--

B. Zakroužkujte, zda se nabízené události staly ještě před bitvou (zakroužkujte před), nebo až po ní (zakroužkujte po).

a) vznik Rakouska-Uherska	před	po
b) vznik Německého spolku	před	po
c) úplné sjednocení Itálie	před	po
d) bitva u Watterloo	před	po
e) bitva u Slavkova	před	po
f) bitva u Verdunu	před	po
g) Československá pozemková reforma	před	po
h) Psaní Františka Palackého do Frankfurtu	před	po

4	
---	--

C. Na čí straně stál v této bitvě udatný Franz Jabůrek? _____

1	
---	--

A. Jak píseň popisuje Jabůrkovo povýšení do šlechtického stavu a šlechtu samotnou? Vyberte jednu odpověď.

- a) Píseň povýšení odsuzuje, protože Jabůrek se během bitvy choval lehkovážně. Lehkovážně se chovali i někteří jiní šlechtici, a proto v bitvě zahynuli.
- b) Přestože se Jabůrek choval velmi statečně, posmrtné povýšení už mu k ničemu není. Neuvážená rozhodnutí některých šlechticů navíc mohla být příčinou jeho smrti.
- c) Jabůrkovo posmrtné povýšení je důstojné gesto oslavující jeho statečnost, které jej řadí mezi národní elitu.
- d) Jabůrkovo povýšení je výsměch urozené šlechtě, protože byl omylem povýšen válečný zběh. Navíc píseň naznačuje, že se to nestalo poprvé.

1	
---	--

Úkol č. 8

Povýšení do šlechtického stavu nemuselo být povyšovanou osobou vítáno vždy s radostí. Jednou z takových osob byl i František Ladislav Rieger (1818–1903), kterému nabízená možnost povýšení zkomplikovala politickou kariéru. Vyberte pravdivá tvrzení.

- a) Nárok na šlechtický titul Riegerovi vznikl tím, že za zásluhy o vybudování Národního divadla v Praze získal od císaře Řád železné koruny II. třídy.
- b) Riegerova rodina jej v přijetí šlechtického titulu podporovala, manželka prohlásila, že je na něj „převelice hrdá“.
- c) Aby mohl povýšení přijmout bez větších rozporů, chtěl Rieger dokázat, že jeho rod už šlechtický titul de facto dávno měl, jen se na něj pozapomnělo, protože jeho rodina v 17. století příliš zchudla. To se mu ovšem nepodařilo.
- d) Rieger nad nabídkou přemýšlel dlouhých 16 let a nakonec nabízený titul kvůli obviňování z kolaborace s Vídeňskou vládou nepřijal. Titul získal až jeho syn za zásluhy o výklad dějin.
- e) Do stejné situace jako Rieger se dostal i jeho tchán František Palacký, který nabízený šlechtický titul nepřijal z politických důvodů.

3	
---	--

Úkol č. 9

Po vzniku Československa šlechta samu sebe stále ještě definovala spíše podle jiných kritérií než podle příslušnosti k národu.

Z nabízených možností vyberte čtyři nejpravděpodobnější kritéria, podle kterých by mohl prvorepublikový šlechtic definovat sám sebe.

Příklon k demokracii, pocit výjimečnosti, šlechtický titul, vlastnictví rozlehlého panství, kultivovanost, ušlechtilé zájmy, podpora jazykového nacionalismu, přijmutí viny za Bílou horu, sepětí s konkrétním územním celkem.

Vybraná kritéria: _____

2	
---	--

Úkol č. 10

Zásah do lobkowiczské hospodářské soustavy podnikání přinesla prvorepubliková pozemková reforma. Pro Lobkowicze znamenala (vyberte všechna správná tvrzení):

- a) Ztrátu více jak 40 % původní výměry půdy.
- b) Možnost nadále provozovat průmyslové podniky, které vlastnili.
- c) Odchod do ciziny.
- d) Impulz k novým aktivitám, mimo jiné k podnikání s minerálními vodami.
- e) Možnost disponovat s životaschopným hospodářským komplexem s téměř 16 000 ha půdy.

4	
---	--

Úkol č. 11

Ve 30. letech 20. století postupně docházelo k nacionalizaci bývalé šlechty. Vyberte tři výroky, které tento proces vystihují.

- a) To, jak dobře se bývalý šlechtic dokázal vyrovnat s následky pozemkové reformy, mohlo ovlivnit jeho výběr národnosti.
- b) Nové rozdělení bývalé šlechty podle přihlášení se k jedné národnosti bylo v rovině politické, nikoliv sociální, tedy nemuselo nijak výrazně ovlivnit společenské styky.
- c) Většina bývalých šlechticů žijících na území Československa se přihlásila k národnosti české.
- d) Tendence vytěsnit bývalé šlechtice z národního společenství neměla na výběr národnosti téměř žádný vliv. Většina bývalých šlechticů se totiž rozhodovala spíše podle vzdálenosti svého panství od státních hranic.
- e) Většina bývalých šlechticů byla ráda, že konečně může opustit ideu nadnárodního vlastenectví habsburské říše a přihlásit se k jedné jasně definované národnosti.
- f) Stávalo se, že dva příslušníci jednoho rodu se přihlásili každý k jiné národnosti.

3	
---	--

Úkol č. 12

Baronka Sidonie Nádherná z Borutína o sobě na počátku 20. století tvrdila následující:

„Já ve skutečnosti nemám žádný rodný jazyk. Angličtina v dětském pokoji, němčina doma s učitelem, jazyk mé země není nikdy správně. Právě Rakouské vychování.“

A. Vypište všechny jazyky, kterými Sidonie prokazatelně mluvila.

2	
---	--

B. Na své panství Vrchotovy Janovice si Sidonie zvala mnoho hostů, některé opakovaně. Ke kterému společenskému okruhu většinou patřili?

- a) politici
- b) sportovci
- c) umělci
- d) dělníci

1	
---	--

C. Napište jméno jednoho z častých návštěvníků.

1	
---	--

D. Jaký osud měly Vrchotovy Janovice a jejich mobiliář? Vyberte tři možnosti.

- a) Panství se nedotkla prvorepubliková pozemková reforma, protože bylo již v tu dobu příliš malé.
- b) Panství se během druhé světové války stalo součástí cvičiště jednotek SS, v blízkosti byl dokonce vybudován koncentrační tábor.
- c) Během druhé světové války bylo panství ostřelováno a téměř celé zničeno, z jeho mobiliáře se nedochovalo vůbec nic.
- d) Panství bylo jednou z mála výjimek, na které se nevztahovaly Benešovy dekrety, přesto ale bylo místními obyvateli vydrancováno.
- e) Panství bylo vyvlastněno na základě Benešových dekretů.
- f) Baronce se před svou emigrací v roce 1948 podařilo zachránit z panství několik cenných předmětů jejich uložením na nizozemském velvyslanectví v Praze.

3	
---	--

Úkol č. 13

Přiložené fotografie zachycují život členů rodu Schwarzenbergů v 1. polovině 20. století. Fotografie prozkoumejte a s jejich pomocí a na základě prostudované literatury napište 5 obecných tezí o životním stylu příslušníků bývalých šlechtických rodů v období, ze kterého fotografie pochází.

5 tezí:

5	
---	--

Úkol č. 14

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda platí (zakroužkujte ANO), či nikoliv (zakroužkujte NE).

- a) Adresátem deklarace české šlechty ze září 1938 byl E. Hácha. ANO – NE
- b) Autorem deklarace z roku 1939 je považován František Schwarzenberg. ANO – NE
- c) Pro deklarace české šlechty z let 1938 a 1939 je společné svolání loajality k národu a státu ze strany české šlechty. ANO – NE
- d) Ani jedna z deklarací nebyla adresována E. Benešovi. ANO – NE
- e) Ústy Františka Kinského vyslovila česky smýšlející šlechty mimo jiné své odhodlání hájit jednotnost historických hranic republiky. ANO – NE

5	
---	--

Úkol č. 15

A. V srpnu 1938 přicestovala do Československa mise vedená lordem Runcimanem, která měla:

- a) Zprostředkovat jednání mezi čsl. vládou a zástupci SdP.
- b) Přimět zástupce SdP k aktivistické politice k ČSR.
- c) Navázat diplomatické vztahy se sudetoněmeckými politiky.
- d) Přivést čsl. vládu k významným ústupkům ve prospěch SdP.

2	
---	--

B. Koho bychom mohli potkat v srpnu 1938 na zámku Radslava Kinského ve Žďáru nad Sázavou?

- a) Leopolda Sternberga
- b) Františka Schwarzenberga
- c) Maxmiliána Lobkowitze
- d) Maxe Hohenlohe
- e) Waltra Runcimana

3	
---	--

Úkol č. 16

Benešův dekret č. 5 z 19. 5. 1945 řeší otázku neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů.

Podle něj měla být národní správa uvedena také do podniků a majetkových podstat, které jsou v držbě, správě, nájmu nebo pachtu osob státně nespolehlivých.

A. V nabídce zaškrtněte osoby, které jsou podle tohoto dekretu považovány za státně nespolehlivé.

- a) Osoby národnosti německé, maďarské nebo polské.
- b) Osoby, které vedly činnost proti státní svrchovanosti, samostatnosti, demokraticko-republikánské státní formě, bezpečnosti a obraně Československé republiky.
- c) Osoby, které k takové činnosti podněcovaly.
- d) Osoby, které záměrně podporovaly jakýmkoliv způsobem německé nebo maďarské okupanty.

3	
---	--

B. Tento dekret také vyjmenovává organizace, v nichž členství automaticky znamenalo označení za státně nespolehlivou osobu.

V nabídce označte dvě organizace, kterých se to netýká.

- a) Vlajka
- b) Česká liga proti bolševismu
- c) Obrana národa
- d) Kuratorium pro výchovu české mládeže
- e) Národní hnutí pracující mládeže

2	
---	--

C. Další z Benešových dekretů, č. 108 z 25. 10. 1945:

Řeší otázku konfiskace nepřátelského majetku a Fondů národní obnovy. Podle něj se má nově vzniklý Fond národní obnovy postarat především o zajištění, sepsání a odvezení veškerého konfiskovaného majetku a jeho následné přerozdělení. Některý konfiskovaný movitý majetek šlechty se tak dostal například do vlastnictví Národních kulturních komisí pro správu státního kulturního majetku. Ty mohly „svěřiti správu státního kulturního majetku nebo dozor nad ním odborným korporacím, ústavům nebo jednotlivým odborníkům“.

Prostudujte přiložený dokument a s jeho pomocí a znalostí dekretu 108/1945 vyberte dvě správné odpovědi. (Dokument je na následující straně.)

7491/48

České vysoké učení technické v Praze. Vysoká škola zemědělského a lesního inženýrství.

ÚSTAV MYSLIVOSTI A BIOLOGIE LOVNÉ ZVĚŘE.

C. j. 68/48.

Věc: Depozitní revers.

Praha-Dejvice, dne 25. listopadu 1948.

Nová technika č. 1903 - telefon 76641-46, I. 588

Revers

broj. č. 5569/48

Titl.

Národní kulturní komise
pro správu státního kulturního majetku v Praze

P r a h a III.

Valdštejnský palác .

Ústav myslivosti a biologie lovné zvěře na
vysoké škole zemědělského a lesního inženýrství v Praze potvr-
zuje, že mu byl svěřen podle § 4. odst. 2. zákona č. 137/46, jako
deposita kulturní majetek ze zámku Doksy a to :

Staré lovecké zbraně	: 245 kusů	á	25.- Kčs	6125.- Kčs
lovecké tesáky	: 42 "	á	20.- "	840.- "
staré lovecké pistole	: 39 "	á	20.- "	780.- "
lovecké trubky	: 5 "	á	25.- "	125.- "
stará prachovnice	: 1 "	á	15.- "	15.- "
soubor loveckých pomůcek	: 1 balík	á	75.- "	75.- "
terče	: 3 kusy	á	20.- "	60.- "
stará lovecká pouzdra	: 5 kusů	á	40.- "	200.- "
železa na škodnou	: 5 kusů	á	30.- "	150.- "
starý typ vrhačky	: 1 kus	á	25.- "	25.- "
lesní roh	: 1 kus	á	30.- "	30.- "
tetřev /hlava s tatrčím/	: 1 kus	á	15.- "	15.- "
kasety s bambitkami	: 2 kusy	á	75.- "	150.- "
soubor náčiní pro plnění					
nábojů	: 1 balík	á	85.- "	85.- "
kostra prachovnice	: 1 kus	á	15.- "	15.- "
lovecké oštěpy	: 10 kusů	á	30.- "	300.- "
vytěrky	: 2 kusy	á	5.- "	10.- "
soubor loveckých pomůcek	: 1 balík	á	150.- "	150.- "

celkem : 366 kusů

úhrnem : 9150.- Kčs

Národní kulturní komise
v Praze
Dokl. 30. XI. 1948
Č. j. 7491
Předseda ústavu :

Vrátka na účelku!
Opis registrovaných záznamů.
V. p. p. XII. 48.

Dr. Uss.
6. XII. 48

Záznam do kart.
6. XII. 48
Dr. Uss.

České vysoké učení technické v Praze
Ústav myslivosti a biologie lovné zvěře
Záznam do kart.
kartotéky
4. čer. 1951

- V tomto konkrétním případě byly všechny převzaté předměty uloženy ve Valdštejnském paláci.
- Odborný subjekt se zavázal majetek spravovat, ale nevlastní jej.
- Na nakládání Národních kulturních komisí s konfiskovaným majetkem dohlíželo České vysoké učení v Praze.
- Zavkládování záznamu o přerozdělení konfiskovaných předmětů mohlo proběhnout i po více než 4 letech po vydání Benešových dekretů.
- Do seznamu převzatých předmětů se zapisoval každý jednotlivý předmět zvlášť.

Úkol č. 17

Ing. Karel Mornstein-Zierotin se narodil v roce 1939 v Brně. Pochází ze dvou starých šlechtických rodů a spolu s Richardem Belcredim je jediným šlechticem z Olomouckého kraje, který se vrátil. Karel Mornstein-Zierotin žije na rodovém zámku Bludov.

Pozorně si přečtěte útržky z jeho vyprávění o době druhé světové války a období těsně po ní a odpovězte na otázky pod nimi.

Otec pracoval ve státních službách v Brně a tam se také prý zapojil do odboje:

„Snažil se likvidovat různá anonymní udání. Bylo jich hodně. Lidé si tak často vyřizovali osobní účty a někoho křivě obvinili. Za války stačilo, že nadávají na Führera, na Němce, a gestapo už to bralo jako závažný čin a celá řada těch lidí skončila v koncentráku a už se třeba nikdy nevrátila.“

Babičce Zdeňce Podstatské Zierotinové patřil zámek Bludov. Za války nekolaborovala s nacisty a zapojila se do pomoci místním obyvatelům. Proto nebyla rodina, i když měla německou národnost, zařazena do odsunu. Zámek však byl zkonfiskován. Babička zemřela v roce 1947.

„Místní agilní komunisté prosadili zapečetění téměř všech místností. Takže babička a maminka s sestrou žily asi v těch místnostech, které jim nechali dole v přízemí. Samozřejmě ten jejich život nebyl moc příjemný. Snažili se je co nejvíc omezovat, takže to pro ně nebylo nic radostného. Dokonce jí v zimě zavřeli sklad paliva a v těch studených místnostech mrzla. Bez topení. To bylo nelidské. Tímto způsobem hodně přispěli k jejímu úmrtí.“

Zakroužkujte výroky, které neodpovídají textu vzpomínek Karla Mornsteina-Zierotina.

- a) Otec pamětníka jako zaměstnanec státních služeb shromažďoval anonymní udání, aby je mohl předat nadřízeným úředníkům.
- b) Babičce pamětníka komplikovali místní aktivní komunisté po válce život např. tím, že jí znemožnili vytápet v zimě místnosti zámku, které jí ponechali k obývání.
- c) Spolu s babičkou pamětníka žila na zámku v Bludově ještě její sestra.
- d) Před druhou světovou válkou se rodina přihlásila k německé národnosti.
- e) Pro gestapo bylo podle pamětníka závažným činem za války už to, že někdo mluvil česky na veřejnosti.
- f) Většinu členů rodiny postihl odsun německého obyvatelstva, v Bludově zůstaly jen dvě ženy.

4	
---	--

Úkol č. 18

Po druhé světové válce a zejména po únorových událostech v roce 1948 se někteří šlechtici dostali do hledáčku Státní bezpečnosti.

Jeden ze šlechticů se po válce hlásil na právnickou fakultu, na které studoval do roku 1949, ale nebylo mu dovoleno účastnit se závěrečné promoce. Zapojil se do organizování ilegálních přechodů hranic, základní vojenskou službu absolvoval u Pracovně technického praporu, pak pracoval jako horník na Duchcovsku. StB se ho snažila přimět ke spolupráci nátlakem a výhrůzkami. Protože nepřinášel informace významnějšího rázu a kooperoval pouze formálně, ztratila o něj StB zájem. V roce 1968 nakonec emigroval a usadil se ve Vídni. V roce 1989 se vrátil zpět a v roce 1992 restituoval rodový majetek v Posázaví a ujal se jeho správy. Zemřel v lednu 2021.

Napište jméno tohoto šlechtice. _____

2	
---	--

Úkol č. 19

A. Rozhodněte, o kom je řeč v agenturní zprávě StB z roku 1948.

„Je doktorem práv, celý život se zabýval pouze diplomacií, umí několik jazyků a je velice schopný, tedy nebezpečný člověk, který je v cizině ve vyšších kruzích velmi dobře znám.“

- a) o Františku Bořkovi Dohalském
- b) o princí Františku Schwarzenbergovi
- c) o Zdenko Radoslavovi hraběti Kinském
- d) o Karlu V. Schwarzenbergovi

2	
---	--

B. Rozhodněte, v kom viděl Jan Masaryk:

„...inteligentního úředníka „velmi dobré vůle“, s jistým nedostatkem iniciativy, ale svědomitého a absolutně spolehlivého, člověka s perfektní znalostí cizích jazyků, velmi korektního a milého jednání, což ho činilo pro Londýn těžko nahraditelným. Měl politické buňky a vzdor svému výsostnému vychování byl skromný a charakterově znamenitý člověk.“

- a) v Maxi Lobkowiczowi
- b) v Karlu V. Scharzenbergovi
- c) v Jindřichu Kolowrat- Krakowském
- d) v Bedřichu Kinském

2	
---	--

Úkol č. 20

Které z následujících výroků byly pravděpodobně důvodem zájmu StB o Josefinu Lobkowitzovou?

- a) odbojová činnost za Protektorátu
- b) její původ a sociální zařazení
- c) rozsáhlé společenské styky s domácí i zahraniční šlechtou
- d) korespondence s příbuznými špionážního charakteru
- e) sňatek s britským vojenským úředníkem

2	
---	--

100	
-----	--